

Skellefteå kommun

kundtjanst@skelleftea.se

2020-01-22

1 (21)

Dnr-SI 2019:6450

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Baldergymnasiet 5 i Skellefteå kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Baldergymnasiet 5 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Baldergymnasiet 5 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i *flera delar* skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna och övrig skolpersonal i samtliga ämnen och kurser analyserar kunskapsresultaten i förhållande till verksamhetens förutsättningar och undervisningens genomförande.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att samtliga lärare på skolenheten tydliggör syfte och mål med valt undervisningsinnehåll för eleverna så de kan förstå kopplingen mellan innehållet och de kunskaper de ska utveckla.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i *hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i *flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger samtliga lärare förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning för att kunna kvalitetssäkra sina betyg i syfte att säkerställa likvärdighet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **3 augusti 2020** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 3177, 90304 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:6450) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i *flera delar* skolans utveckling, men behov av utveckling finns.

Sammanfattande motivering

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska utvecklingsarbetet och skapar förutsättningar för lärarna att samverka samt ser till att lärarna får möjlighet att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra. Vidare ser rektorn till att skolenheten i viss mån arbetar med jämställdhetsfrågor som en del i värdegrundsarbetet för att alla elever oavsett kön ska ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. Granskningen visar att rektorn har skapat en grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp skolenhetens kunskapsresultat, elevernas arbetsplatsförlagda lärande och arbetet med trygghet och studiero. De uppföljningar som gjorts har dock inte analyserats djupare och jämförelser mellan exempelvis kvinnors och mäns betyg har inte gjorts. Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete i denna del.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till varje del som granskats inom området.

Rektorns ledning och organisering av det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet och ger lärarna förutsättningar att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra. Det framkommer i intervju med lärare, elevhälsa och rektorn att det finns olika forum där lärarna och övrig skolpersonal kan samverka. Samverkan mellan lärarna sker kring naturvetenskapsprogrammet både i programarbetslag som är ämnesöverskridande och i ämneslag. Träffarna har fasta mötestider med tydliga mötesstrukturer med ett möte varje vecka. Rektorn leder framför allt programarbetslagets möte, men skickar även uppdrag till ämneslagen. Rektorn tar även del av de protokoll som förs vid träffarna och deltar i ämneslagsträffarna ibland. Vid vård- och omsorgsprogrammet sker samverkan i ämneslaget. Där finns inget programarbetslag. Arbetet som sker i programarbetslaget och ämneslagen är kopplade till de områden skolenheten efter analys av resultat kommit fram till att de behöver jobba med. Detta gäller exempelvis

behov av ökad sambedömning. Samverkan mellan elevhälsans personal och lärarna sker främst i samband med elevhälsoteamets möte och vid elevuppföljningarna. Utöver detta har Baldergymnasiet gemensamma arbetsplatsträffar där personalen på skolans samtliga program träffas och behandlar mer övergripande frågor. Rektorn tar också ansvar för att lärarna genom kollegialt lärande ges förutsättningar att utveckla sin kompetens och medvetenhet i de frågor som rör undervisningen. Detta sker exempelvis genom workshops där kollegor träffas och delger varandra material och nya metoder de testat i undervisningen, vilket sker löpande under läsåret och i samarbete med en annan skolenhet utanför Baldergymnasiet.

Vidare visar granskningen att skolenhetens arbets- och förhållningssätt i stora delar är tydliga och tillämpas av lärarna. Det finns information på skolenhetens hemsida om vilka rutiner som gäller på skolenheten. Rektorn ser bland annat behov av att repetera skolenhetens rutin kring stöd då den kanske inte används på rätt sätt av alla lärare enligt rektorn. Specialpedagogerna kommer att genomföra en riktad insats hos samtliga arbetslag för att säkerställa att rutinerna är kända.

Rektorns styrning av skolans arbete med jämställdhet

Vidare visar granskningen att rektorn tillsammans med skolenhetens personal i viss mån arbetar med jämställdhetsfrågor som en del i värdegrundsarbetet så att alla elever ska ges lika goda förutsättningar att lära och utvecklas oavsett könstillhörighet. Lärare, rektorn och elevhälsan beskriver att arbetet med jämställdhet är en naturlig del av vardagen på skolenheten. I intervjuerna framkommer olika exempel på insatser som gjorts i syfte att belysa och uppmärksamma frågor som rör jämställdhet. Av lärarintervjuerna framkommer också att jämställdhetsperspektivet genomsyrar undervisningen i några av de ämnena som eleverna läser. Eleverna på vård- och omsorgsprogrammet uppger att de har arbetat mycket med genus och jämställdhetsfrågor i utbildningen, då det är en central del i elevernas kommande yrkesliv. Lärarna på naturvetenskapsprogrammet ger exempel på konkreta insatser. Dessa är bland annat att män och kvinnor fördelats jämnt över grupperna, samt att en särskild insats har genomförts preventivt med högrepresterande tjejer. På vård- och omsorgsprogrammet har bland annat insatser gjorts för att i högre grad attrahera män.

Emellertid framgår inte tydligt av intervjuerna huruvida det finns en uttalad strategi för jämställdhetsarbetet eller att det arbete som bedrivs följs upp. Som en framåtsyftande kommentar vill Skolinspektionen därför påpeka att rektorn tillsammans med personal och elever bör skapa en strategi för det jämställdhetsarbete som sker på skolenheten. Det kan ske genom att man sätter upp utvärderingsbara mål för

arbetet och följer upp och analyserar resultatet av jobbet för att identifiera vilka insatser som behövs för att komma vidare. Det kan exempelvis handla om att analysera anmälningar om kränkande behandling, utbildningsval som rekommenderas i studie- och yrkesvägledningen, skillnader i kunskapsresultat eller könsmönster som synliggörs genom elevhälsans arbete.

Rektorns uppföljning och analys av resultat och undervisningens genomförande

Granskningen visar att rektorn till viss del skapar en grund för utveckling av undervisningen genom att kontinuerligt följa upp skolenhetens kunskapsresultat, elevernas arbetsplatsförlagda lärande och resultat av skolenhetens arbete med värdegrund. Av intervjuer med lärarna, elevhälsan och rektorn framgår att rektorn ser till att skolenhetens kvalitetsarbete sker löpande under läsåret samt att framför allt lärarna görs delaktiga i arbetet. Detta sker exempelvis i arbets- och ämneslagen samt vid de elevuppföljningar som görs, där rektorn och undervisande lärare deltar. Elevhälsan involveras också, men i lägre grad i det gemensamma summativa analysarbetet. I intervju med rektorn och lärarna framgår vidare att det i år har funnits svårigheter med de tekniska förutsättningarna att sammanställa underlag för fördjupade analyser av resultaten och att det i år därför finns en del brister i analysen då samlad skolövergripande tillförlitlig statistik inte funnits att tillgå i alla ämnen. Skolenhetens gemensamma analys har därför främst handlat om sammanställningar per kurs och program, samt i det dagliga arbetet under pågående läsår. Rektorn uppger vidare att resultaten i några av de gymnasiegemensamma ämnena, som exempelvis matematik sammanställs för hela Baldergymnasiet och att en övergripande analys görs av dessa.

Det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) följs upp genom de besök som lärarna genomför och via de trepartssamtal som lärarna har tillsammans med elever och handledare. Detta framkommer i intervju med elever, rektorn och lärarna. Rektorn följer också upp resultat kopplade till skolenhetens värdegrundsarbete. Underlag för detta är bland annat trivsel- och trygghetsenkäter. Skolsköterskan har hälsosamtal med alla elever i år 1. Utöver detta följer rektorn upp värdegrundsarbetet och undervisningens genomförande vid medarbetarsamtal och vid spontana samtal med eleverna. Rektorn har en kontinuerlig dialog med lärarna och elevhälsan om undervisningen och om det skulle vara så att undervisningen inte fungerar för en elev eller i en klass. Detta framkommer i intervjuer med lärarna, elevhälsan och rektorn samt inskickad dokumentation.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolenheten i *flera delar* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Rektors ledarskap men att behov av utveckling finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna och övrig skolpersonal i samtliga ämnen och kurser analyserar kunskapsresultaten i förhållande till verksamhetens förutsättningar och undervisningens genomförande.

Av granskningen framkommer att rektorn har skapat en grund för utveckling av undervisningen genom att följa upp skolenhetens kunskapsresultat, elevernas arbetsplatsförlagda lärande och arbetet med trygghet och studiero. De uppföljningar som gjorts har dock inte analyserats djupare.

För att kvalitén i skolans undervisning ska utvecklas krävs att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp, utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Utifrån uppföljningen bör rektorn tillsammans med personalen analysera vad som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen, identifiera utvecklingsområden och besluta om vilka insatser som ska göras. En analys innebär att bryta ner resultaten och studera skillnader och variationer mellan olika elevgrupper och klasser, och mellan program samt mellan ämnen/kurser. Det är viktigt att rektorn inte enbart inkluderar svagheter i sin analys utan även tar fasta på de framgångsfaktorer som skolan har.

Med utgångspunkt i analysen behöver rektor besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder. Dessa insatser ska ta sikte på att höja elevernas måluppfyllelse och höja undervisningens kvalitet. Att utgå ifrån orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolans verksamhet. Insatserna kan därmed också utjämna eventuella skillnader inom skolan, mellan lärare, program, ämnen/kurser och år. Som en del i kvalitetsarbetet ska rektorn också följa upp om de skolförbättrande åtgärder som rektorn tidigare fattat beslut om fått avsedd effekt.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärarna och övrig skolpersonal analyserar kunskapsresultaten i samtliga ämnen och kurser i förhållande till verksamhetens förutsättningar och undervisningens genomförande samt försöker identifiera möjliga orsaker till varför måluppfyllelsen ser ut som den gör.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)
Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter,
Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas
ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4
Gymnasiegemensamma ämnen
Lgr 11, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i *flera delar* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men behov av utveckling finns.

Sammanfattande motivering

Granskningen visar att undervisningen på skolenheten ger eleverna goda möjligheter att nå läroplanens mål. Undervisningen i stort är varierad och eleverna får det lärarstöd de behöver för att förstå och komma vidare med sina arbetsuppgifter. Eleverna görs i stora delar delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen och i sitt eget lärande. Undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas i huvudsak efter varje elevs behov och förutsättningar, så att den ger eleverna både stöd och utmaningar. Vidare framgår att lärarna i stort har höga förväntningar på eleverna och det att förekommer inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation. Granskningen visar dock att det finns ett behov av att ytterligare tydliggöra syfte och mål med valt undervisningsinnehåll för eleverna så de kan förstå kopplingen mellan innehållet och de kunskaper de ska utveckla.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till varje del som granskats inom området.

Varierad undervisning och aktivt lärarstöd

Undervisningen i stort innehåller en variation av olika arbetsformer och arbetssätt, såsom arbete i helklass, grupparbete och enskilt arbete. Flera lärare har en stor variation och växling i undervisningen. Under de lektioner som Skolinspektionen besöker varvar lärarna genomgångar med praktiska övningar både individuellt och i grupp, samt använder sig av olika undervisningsmetoder och material. I intervjuer med eleverna framkommer att undervisningen mestadels är varierad men att det kan skilja beroende på ämne och lärare.

Granskningen visar vidare att eleverna får ett aktivt stöd av sina lärare så att de vet vad de ska arbeta med på lektionen samt så att de förstår uppgiften. De flesta lärare skriver upp på tavlan vilka moment eller uppgifter lektionen ska innehålla. Av intervju

med elevhälsan och lärare framgår att lärarna har ett nära samarbete med elevhälsan och vet vilka elever som är i behov av extra stöttning och individuella instruktioner efter genomgång i helklass. Eleverna uppger att lärarna är duktiga på att ge förklaringar så att de förstår. Under lektionsobservationerna går lärarna runt i klassrummet och kontrollerar att alla elever hänger med, även de som inte räcker upp handen. Vid samtliga av de observerade lektionerna ägnar sig eleverna åt skolarbetet och bibehåller engagemang i uppgiften.

Elevers delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Eleverna görs i stora delar delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen samt får möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Av lärarintervjuer framgår att flera av lärarna låter eleverna vara med och tycka till om undervisningens arbetssätt och innehåll, men att eleverna ofta vill att lärarna ska bestämma. Eleverna uttrycker att de i flera ämnen får vara med och påverka undervisningen exempelvis genom att komma med förslag på provdatum, examinationsformer eller om de vill arbeta enskilt eller i grupp. I lärarintervju framkommer att de flesta lärarna på flera olika sätt frågar efter elevernas synpunkter vid utvärdering av undervisningen, exempelvis vad de tyckt om innehållet och vad som gått bra respektive mindre bra. Det framgår dock av lärar- och elevintervjuer att det varierar mellan olika lärare, ämnen och program hur ofta och i vilken form utvärderingen genomförs. Detta bekräftas både i lärarintervjuer samt i intervju med rektorn. Skolinspektionen observerar något exempel på lärare som lät eleverna utvärdera aktuell lektion.

I granskningen framkommer exempel på att eleverna på olika sätt ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Vid lärarintervju framkommer att lärarna bland annat låter eleverna reflektera över sitt lärande i samband med de betygssamtal och efter olika genomförda skoluppgifter. Efter genomförda APL-perioder får eleverna reflektera över de situationer de varit med om. Exempelvis vad som varit svårt eller intressant. Eleverna får berätta för varandra hur de agerat i olika situationer och hur de löst olika problem. Även vid genomförda lektionsobservationer framkommer exempel på när ansvarig lärare instruerat elever att reflektera över sina insatser och att återkomma med dessa vid ett givet tillfälle. Rektorn konstaterar vid intervju att lärarna låter eleverna reflektera över sitt lärande, men att det varierar mellan olika lärare på vilket sätt det görs.

Inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation

Granskningen visar vidare att lärarna i stort har höga förväntningar på eleverna och är medvetna om vikten av att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Av lektionsobservationerna och genomförda intervjuer framgår att lärarna i många fall

bidrar till att öka elevernas motivation genom att skapa en god lärandemiljö och förtroendefulla relationer till eleverna. I intervju med lärarna, elevhälsan och rektorn framkommer att skolenheten arbetar mycket med att skapa trygghet för varje elev och i varje klass, samt att de genomför gruppstärkande aktiviteter som kan fungera motiverande för eleverna. I intervju med eleverna framkommer att det finns flera lärare som är duktiga på att motivera eleverna genom att lyssna på elevernas behov och uttrycka varför de tror att eleverna kommer att lyckas med olika uppgifter.

I Skolenkäten våren 2019 hade elever som gick andra året på skolenheten högre resultat på frågeområdet "Tillit till elevens förmåga" med indexvärde 7,8 jämfört med 7,6 för genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter.¹

Stimulans och utmaning i undervisningen

Undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas i huvudsak efter varje elevs behov och förutsättningar, så att den ger eleverna både stöd och utmaningar. Lärarna anpassar undervisningen till elevgruppen och ger stöd till elever som behöver det samt utmanar de elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling. Detta framgår av intervjuer med lärare, elever, elevhälsa och rektor. I intervju med elevhälsan och lärarna framkommer att de överlämningar som görs från grundskolan ligger till grund för arbetet med olika typer av anpassningar och stöd. Före skolstart får mottagande lärare information av elevhälsan om respektive elevs individuella behov och vilka anpassningar som ska göras. Elevhälsan och lärarna uppger att de har ett nära samarbete med varandra i arbetet med extra anpassningar. Eleverna ger en samstämmig bild och uppger att det finns bra med hjälp för eleverna på skolenheten exempelvis i form av något som skolenheten kallar för "studietimmar" och "studiestuga" dit eleverna kan gå om de behöver extra hjälp i något ämne. I klassrummet får elever i behov hjälp i form av exempelvis inläst material, extra tid att utföra vissa moment, anpassning vid prov, mm. Det finns också en lärare som arbetar specifikt med att ge extra stöd i matematik, då detta identifierats som ett prioriterat område på skolenheten. Eleverna uppger att de i huvudsak har många olika arbetsuppgifter att arbeta med. Under lektioner som Skolinspektionen observerar

¹ En gång vartannat år omfattas varje skolenhet av Skolinspektionens enkät som utgör ett underlag till Skolinspektionens granskning av landets skolor. Enkäten riktar sig till elever, föräldrar och pedagogisk personal. Värdena går från 1 till 10, där 10 indikerar en positiv uppfattning.

arbetar eleverna med olika arbetsuppgifter, ibland i olika takt. Ingen elev var sysslöslös under någon av lektionerna. Av lärarintervjuer framgår att eleverna i de flesta ämnen på olika sätt får arbeta med uppgifter av olika svårighetsgrad, utifrån hur långt eleverna hunnit i sin kunskapsutveckling. Lärare uttrycker samtidigt att ett stort fokus ligger på att eleverna ska få godkända betyg i alla ämnen. Den så kallade studietimmen var inledningsvis tänkt att även finnas för elever som ville nå högre betyg, men nu är det främst de elever som riskerar att inte nå målen som deltar i detta.

I Skolenkäten våren 2019 hade elever som gick andra året på skolenheten högre resultat på frågeområdet "Stimulans" med indexvärde 6,0 jämfört med 5,7 för genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter.

Målfokuserad och strukturerad undervisning

Undervisningen är i viss mån målfokuserad och strukturerad. Granskningen visar dock att det finns ett behov av att ytterligare tydliggöra syfte och mål med valt undervisningsinnehåll för eleverna så de kan förstå kopplingen mellan innehållet och de kunskaper de ska utveckla. Under de lektionsobservationer som Skolinspektionen gör har flera av lärarna en tydlig inledning där de förklarar upplägget av lektionen. I några fall förklarar också lärarna syftet med lektionen i samband med lektionsstarten. På någon av de observerade lektionerna avslutar lärarna med en kort summering av lektionen genom att berätta vad de ska göra nästa lektion. I lärarintervju framkommer att lärarna inte har någon exakt mall för hur lektionerna ska inledas, men att de upplever att de ändå gör ganska lika. De uppger att de önskar att eleverna ska få en bild av hur utbildningen hänger ihop. Eleverna uppger att lärarna alltid brukar inleda lektionerna med att berätta vad de ska gå igenom, men att lektionerna sällan har någon tydlig avslutning utan att lärarna endast brukar säga att lektionen är slut.

Flera av lärarna uppger att de går igenom syfte och mål vid kursstart eller vid uppstarten av ett nytt arbetsmoment där de förmedlar vad eleverna ska lära sig och vad olika moment syftar till. Dock framkommer av elevintervjuer att det varierar mellan olika lärare huruvida de förklarar syftet med aktuell lektion och/eller moment för eleverna så att de förstått detta. Eleverna exemplifierar med att de ska öva på vissa saker som de vet sedan ska komma på ett prov. Lärarna har dock inte förklarat vad eleverna ska ha kunskapen till, enligt eleverna. Andra elever beskriver att de inte funderar så mycket över syftet, utan att de jobbar på och gör så gott de kan. Av samtliga intervjuer framkommer att skolenhetens lärare använder en digital plattform som heter "Samarbeta" där de lägger upp kursplaneringar med syfte och kursmål, kunskapskrav och bedömningsmatriser så de blir tillgängliga för eleverna. Dock framkommer att det varierar mellan lärare och kurser i vilken utsträckning de

använder sig av plattformen och vilken information de lägger ut där. Rektorn konstaterar att det varierar mellan olika lärare i vilken mån de förklarar syfte och mål med lektionerna så att eleverna förstår detta.

I Skolenkäten våren 2019 hade elever som gick andra året på skolenheten samma resultat på frågeområdet "Veta vad som krävs" med indexvärde 6,4 som genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter.

I sammanhanget kan nämnas att av offentlig statistik för läsåret 2018/2019 framgår att nästan alla elever har minst betyget E i gymnasiegemensamma kurser samt gymnasiearbetet. Vidare framgår att den genomsnittliga betygspoängen för de elever som uppnått examen från vård- och omsorgsprogrammet ligger på 13,1 och från naturvetenskapsprogrammet på 15,6 samma läsår. Detta kan jämföras med resultatet för riket som ligger på 14,0 respektive 16,3.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolenheten i *flera delar* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Undervisning, men att behov av utveckling finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att samtliga lärare på skolenheten tydliggör syfte och mål med valt undervisningsinnehåll för eleverna så de kan förstå kopplingen mellan innehållet och de kunskaper de ska utveckla.

Av granskningen framkommer att flera lärare vid skolan går igenom syfte och mål vid kursstart eller vid uppstarten av ett nytt arbetsmoment där de förmedlar vad eleverna ska lära sig och vad olika moment syftar till. Det framkommer dock att det varierar i vilken mån de förklarar så att eleverna förstår detta.

Även om det i gymnasieförordningen inte finns någon motsvarande reglering som i grundskolan avseende strukturerad undervisning visar forskning att en viktig del i en väl organiserad och genomförd lektion är att läraren ser till att det finns en struktur i lektionen. En viktig del i undervisning som är välstrukturerad och organiserad är att läraren ser till att det finns en struktur på lektionerna, som innefattar en introduktion,

genomförande och en uppföljande avslutning.² Någon form av introduktion inför varje lektionsstart behövs för att tydliggöra för eleverna vad de förväntas lära sig under lektionen, samt kan underlätta för dem att bli motiverade att arbeta under lektionen. På motsvarande sätt behöver varje lektion få en avslutning. Syftet med avslutningen är att läraren sammanfattar undervisningens olika delar och relaterar eller återknyter till syftet med lektionen/arbetsområdet för att innehållet ska uppfattas som meningsfullt för eleverna.³

När det gäller syftet med lektionen och hur det relaterar till ingående moment eller aktiviteter är det viktigt att läraren inte bara har tydliggjort syftet för sig själv. Syftet måste också vara tydligt för eleverna. Syftet ska vara tydligt genom val av innehåll och arbetssätt under lektionerna. Det är dock rimligt att det emellanåt förekommer lektioner i en kurs där syftet inte tydliggörs under den specifika lektionen där eleverna fortsätter ett arbete som introducerats vid en tidigare lektion. Det är också viktigt att läraren gör koppling till de nationella målen i läroplanen och kurs-och ämnesplanen när undervisningen planeras, så att lektionens syfte relaterar till dessa mål och ingenting annat. Det gäller såväl läroplanens allmänna delar i avsnitt 1 och 2 som examensmålen. Det är i syftet och det centrala innehållet som det finns information om vad som är väsentliga kunskaper i ämnet och därmed hur undervisningen ska planeras.⁴ I praktiken behöver läraren konkretisera målet med lektionen för eleverna genom att tydliggöra syftet och vilka kunskaper som undervisningen är tänkt att kunna utveckla. Detta betyder dock inte att läraren ska redovisa exakt vad som står i examensmålen, ämnesplanen eller kursplanen, eller hänvisa eleverna till att läsa dessa texter själva. Det handlar om att läraren på ett kortfattat och för eleverna lättförståeligt sätt kan förmedla vad eleverna ska lära sig under lektionen och vad de olika aktiviteterna syftar till och inte enbart berätta vad eleverna ska göra under lektionen.

² William, D. 2013 Att följa lärande – formativ bedömning i praktiken, Lund: Studentlitteratur; Håkansson & Sundberg 2012

³ William 2013; Håkansson, J. & Sundberg, H. (2012) Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell forskning, Stockholm: Natur & Kultur

⁴ Skolverket 2018 Allmänna råd med kommentarer Betyg och betygssättning s 9.

Skolinspektionen rekommenderar att samtliga lärare på skolenheten arbetar för att tydliggöra syfte och mål med valt undervisningsinnehåll för eleverna så de kan förstå kopplingen mellan innehållet och de kunskaper de ska utveckla.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i *hög utsträckning* så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Sammanfattande motivering

Granskningen visar att det finns ett samlat arbete på skolenheten med att skapa och upprätthålla studiero. Det framkommer att det mestadels är god studiero på lektionerna så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. De gemensamma ordningsregler som skolenhetens personal kommit överens om efterföljs i huvudsak. Skolenheten arbetar också aktivt med att skapa en trygg miljö för eleverna och vidtar ändamålsenliga åtgärder som har positiva effekter. Granskningen talar för att elevernas trygghet har förbättrats jämfört med tidigare läsår. Nedan följer Skolinspektionens motivering till varje del som granskats inom området.

Skolans arbete med att skapa studiero

Granskningen visar att det finns ett samlat arbete på skolenheten med att skapa och upprätthålla studiero. Rektorn skaffar sig kännedom om elevernas upplevelse av studiero genom lektionsbesök, lärarnas beskrivningar, spontana samtal med elever, regelbundna enkäter och trygghetsronder. Av intervjuer med lärarna, elevhälsan och rektorn framkommer att skolenheten inför hösten 2019 har tagit fram ett antal ordningsregler, som bland annat innebär fasta klassrumsplaceringar och mobilförbud. Innan skolenheten beslutade om ordningsreglerna genomförde skolkuratoren en "testperiod" tillsammans med en elevgrupp i 30 dagar. Resultatet utvärderades och många av eleverna upplevde en ökad studiero utan mobiltelefonerna. Av intervju med lärare och elever framgår att mobilförbudet överlag fungerar bra och i huvudsak efterföljs. Av samtliga intervjuer framkommer att det råder studiero under lektionerna

så att eleverna kan genomföra sina arbetsuppgifter. Detta bekräftas också av de lektionsobservationer som Skolinspektionen genomför.

Skolans arbete med att skapa trygghet

Skolenheten arbetar aktivt och medvetet med att skapa en trygg miljö för eleverna. Granskningen talar för att elevernas trygghet på skolenheten har förbättrats jämfört med tidigare år. I samtliga intervjuer synliggörs ett aktivt arbete för att främja tryggheten på skolenheten. Exempelvis genom introduktionsdagar med gruppstärkande övningar för alla elever som går första året, utbildningsinsatser, samt skolvårdar som ska bidra till att eleverna känner sig trygga på rasterna. Elevernas trygghet under det arbetsplatsförlagda lärandet följs upp via trepartssamtal med lärare, elev och handledare. Skolenheten genomför regelbundet trivselenkäter och elevsamtal som ligger till grund för de analyser och åtgärder som sätts in. Skolenheten har identifierat ett allmänt utrymme och uppehållsrum som ett område där eleverna upplevde otrygghet. Skolenheten har vidtagit åtgärder exempelvis genom ommöblering och genom att utveckla skolvärdens roll i arbetet med att förbättra elevernas arbetsmiljö. Varje klass på skolenheten har fått utse två elevskyddsombud som under ledning av skolvärden ska delta i arbetet. I intervju med lärare, elevhälsa och rektor framkommer vidare att endast en av skolenhetens flera ingångar är öppna under skoldagen för att förhindra att obehöriga kommer in på skolenheten. Skolenheten är centralt belägen och har tidigare fungerat som en "passage" där obehöriga kunnat gå igenom. I intervju med elevhälsan framgår att det tidigare år funnits vissa klagomål från elever om att det inte kändes tryggt på skolenheten men att de inte längre får några signaler om det, och att de insatser som gjorts har gett resultat. Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och rektor framgår att tryggheten på skolenheten upplevs som hög.

I intervju med rektorn framkommer att de fasta placeringarna i klassrummet är nytt för i höst, och att detta gjorts i syfte att skapa trygghet för eleverna i klassrummet.

I Skolenkäten till eleverna i år 2 våren 2019 visar index för trygghet 8,2 för området trygghet vilket är på samma nivå som genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter. Motsvarande resultat för området studiero var 7,3 jämfört med genomsnittet 6,0 för samtliga medverkande skolenheter i år 2.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolenheten i *hög utsträckning* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Trygghet och studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25 a § skollagen 8 kap. 2-3 och 3f §§ gymnasieförordningen Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i *flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar eventuella skillnader i betyg i olika ämnen och kurser samt mellan resultat på nationella prov och kursbetyg i syfte att säkerställa att lärare gör bedömningar och sätter betyg på ett likvärdigt sätt. Rektorn ger vissa, men inte tillräckliga förutsättningar för samtliga lärare att regelbundet samverka med varandra i arbetet med bedömning och betygssättning. Det framkommer att förutsättningarna för de olika ämneslagen ser olika ut och att ämneslagen kommit olika långt i arbetet med bedömning och betygssättning.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till varje del som granskats inom området.

Rektorns uppföljning och analys av lärarnas bedömning och betygssättning.

Granskningen visar att rektorn i stora delar försöker analysera eventuella skillnader i betygssättning både mellan lärare på skolenheten och mellan ämnen. Rektorn uppger att denne eftersöker eventuella skillnader mellan nationella provresultat och kursbetyg. Ansvariga för några av de gymnasiegemensamma ämnena – som exempelvis matematik – rapporterar in en sammanställning av hela skolans resultat i dessa kurser och resultat vid nationella prov. Utifrån dessa sammanställningar tittar rektorn på resultaten och gör en analys av bedömning och betygssättning. Baserat på den analys som rektorn gjort av variationen i betygssättningen mellan lärare så har rektorn genomfört samtal med aktuella lärare och initierat en utökad sambedömning. Rektorn konstaterar dock att det funnits problem med de tekniska förutsättningarna då kommunens gemensamma digitala analysverktyg under 2019 inte har fungerat och att det har försvårat arbetet då det saknats exempelvis sammanställningar och jämförelser i betyg mellan könen.

I sammanhanget kan nämnas att av nationell statistik kan utläsas att det vårterminen 2019 var en högre andel elever vid skolenheten som hade lika kursbetyg som provbetyg vid samtliga nationella kursprov, jämfört med riket. Vid skolenheten varierar andelen som hade lika kursbetyg jämfört med provbetyget mellan 54,5

procent och 100,0 procent. I riket varierar andelen som hade lika kursbetyg jämfört med provbetyget mellan 48,3 procent och 90,9 procent.

Förutsättningar för lärarna att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning

Vidare visar granskningen att rektorn ger vissa men inte tillräckliga förutsättningar för att samtliga lärare ska kunna diskutera bedömning och betygssättning i förhållande till kunskapskraven när de gör sina bedömningar och vid betygssättning. Av intervjuer med lärarna och rektorn framkommer att de olika ämneslagen har kommit olika långt i arbetet med bedömning och betygssättning. I några ämneslag finns ett strukturerat arbete under förstelärarens ledning, där lärarna ska sambedöma nationella prov och resonera om betygssättningen. Det finns även planer på att samarbeta med en annan skola vid jämförelsen mellan nationella provbetyg och slutbetyg. Lärare i andra ämnen anger att sambedömningen inte är organiserad utan att det sker spontant mellan kollegor. I intervju med rektorn framkommer att förutsättningarna för de olika ämneslagen ser olika ut och att rektorn endast ansvarar för arbetet i vissa av dessa. I lärarintervjuer framkommer också att det har varit svårt för de lärare på skolenheten som saknar ämneskollegor att hitta former för sambedömning. Rektorn konstaterar att skolenheten behöver hitta former för sambedömning.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan i *flera delar* uppfyller kvalitetskriterierna inom området Bedömning och betygssättning, men att behov av utveckling finns.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger samtliga lärare förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning för att kunna kvalitetssäkra sina betyg i syfte att säkerställa likvärdighet.

Av granskningen framkommer att förutsättningarna för de olika ämneslagen vid skolan ser olika ut och att ämneslagen kommit olika långt i arbetet med bedömning och betygssättning.

Bedömning och betygssättning är en komplex praktik och för att lärare ska kunna göra professionella bedömningar behöver lärare ges förutsättningar att kvalitetssäkra sin betygssättning på olika sätt och med hjälp av andra lärare, både inom och mellan skolor. Rektorn har en betydelsefull roll för att skapa dessa förutsättningar. Rektorn behöver se till att lärare får möjlighet och tid att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan

utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Ibland behöver huvudmannen bistå rektorn med att organisera arbetet mellan olika skolenheter, exempelvis om läraren saknar ämneskollegor inom skolenheten. Detta kan ske genom att skapa mötesplatser, såväl fysiska som digitala.⁵

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn organiserar arbetet så alla lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de kan utvärdera elevernas kunskaper och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Rektorn kan behöva organisera det arbetet tillsammans med de övriga rektorerna på skolenheterna på Baldergymnasiet. Utbytet kan också ske mellan skolor i de fall lärare exempelvis saknar ämneskollegor. Rektorn bör även fortlöpande tillsammans med sin personal diskutera vilka metoder lärarna använder för att kvalitetssäkra sin betygssättning och sin bedömning. En utgångspunkt för arbetet kan vara Skolverkets allmänna råd Betyg och betygssättning.⁶

På Skolinspektionens vägnar

X Agnetha Burström

Agnetha Burström
Beslutsfattare
Signerat av: Agnetha Burström

X Ulf Pantzare

Ulf Pantzare
Föredragande
Signerat av: Ulf Pantzare

I handläggningen av ärendet har även utredarna Gunnel Olofsson, Mattias Ryd och Helen Lundell Sjöberg medverkat.

⁵ Skolverkets allmänna råd med kommentar (SKOLFS 2018: 247) Betyg och betygssättning s.23

⁶ Skolverkets allmänna råd med kommentar Betyg och betygssättning

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 26 november 2019 och den 28 november 2019. Besöket genomfördes av Gunnel Olofsson, Ulf Pantzare och Helen Lundell Sjöberg.

Baldergymnasiet 5 i Skellefteå består av två program: vård- och omsorgsprogrammet samt naturvetenskapsprogrammet. Totalt går 344 elever på skolenheten. Skolenhetens rektor har arbetat på skolan sedan 2004. Baldergymnasiets samtliga enheter har en gemensam organisation kring elevhälsa.

Av offentlig statistik för läsåret 2018/2019 framgår att nästan alla elever har minst betyget E i gymnasiegemensamma kurser samt gymnasiearbetet. Vidare framgår att den genomsnittliga betygspoängen för de elever som uppnått examen från vård- och omsorgsprogrammet ligger på 13,1 och från naturvetenskapsprogrammet på 15,6 samma läsår. Detta kan jämföras med resultatet för riket som ligger på 14,0 respektive 16,3.

I Skolenkäten till eleverna i år 2 våren 2019 visar index för trygghet 8,2 för området trygghet vilket är på samma nivå som genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter. Motsvarande resultat för området studiero var 7,3 jämfört med genomsnittet 6,0 för samtliga medverkande skolenheter i år 2.